

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2022

248/2022

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 3 §, *muutetaan* 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2, 4 ja 5–8 §, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti sekä 27 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 4 § laissa 915/2021 sekä 1 §:n 2 momentti laissa 503/2018, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 503/2008, 993/2020 ja 915/2021, uusi 5 momentti, lakiin uusi 10 a §, 17 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 22 a § seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020), ajoneuvolain (82/2021), jätelain (646/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014), EU-ympäristömerkistä annetun lain (832/2014), huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014), laivavarustelain (1503/2011), tuotteiden eko-

HE 139/2021
TaVM 2/2022
EV 7/2022

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020 (32019R1020); EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1
Neuvoston direktiivi 92/42/ETY (31992L0042); EYVL N:o L 167, 22.6.1992, s. 17
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/125/EY (32009L0125); EUVL L 285, 31.10.2009, s. 10
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1369 (32017R1369); EUVL L 198, 28.7.2017, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006 (32006R1907); EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 850/2004 (32004R0850); EUVL L 158, 30.4.2004, s. 7
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 649/2012 (32012R0649); EUVL L 201, 27.7.2012, s. 60
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852 (32017R0852); EUVL L 137, 24.5.2017, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 528/2012 (32012R0528); EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 (32008R1272); EUVL L 353, 31.12.2008, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004 (32004R0648); EUVL L 104, 8.4.2004, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009 (32009R1223); EUVL L 342, 22.12.2009, s. 59
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 (32008R1272); EUVL L 353, 31.12.2008, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/40/EU (32014L0040); EUVL L 127, 29.4.2014, s. 1
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EU (32011L0065); EUVL L 174, 1.7.2011, s. 88
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/53/EU, (32014L0053); EUVL L 153, 22.5.2014, s. 62
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/53/EU, (32013L0053); EUVL L 354, 28.12.2013, s. 90
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/90/EU, (32014L0090); EUVL L 257, 28.8.2014, s. 146

logiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013), kemikaalilain (599/2013), kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) sekä tupakkalain (549/2016) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Lakia sovelletaan lisäksi markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1020, jäljempänä *markkinavalvonta-asetus*, 25–28 artiklassa tarkoitettuihin 1 momentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskeviin valvontaviranomaisten toimenpiteisiin, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Tätä lakia sovelletaan lisäksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa säädettyjen velvoitteiden valvontaan, jollei muualla toisin säädetä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asettamisella saataville markkinoilla* tuotteen toimittamista Euroopan unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua, kulutusta tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

2) *ilmoitetulla laitoksella* Euroopan unionin jäsenvaltion nimeämää ja Euroopan komissiolle ilmoitettua laitosta, jolla on oikeus tehdä vaatimustenmukaisuuden arviointeja;

3) *markkinavalvonnalla* markkinavalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden toteuttamia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että tuotteet ovat sovellettavassa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten mukaisia, ja kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien yleisten etujen suojelun varmistamiseksi;

4) *markkinoilta poistamisella* kaikkia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää toimitusketjussa olevan tuotteen asettaminen saataville markkinoilla;

5) *markkinoille saattamisella* tuotteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville unionin markkinoilla;

6) *riskin aiheuttavalla tuotteella* tuotetta, joka voi vaikuttaa kielteisesti henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen yleensä ja yleiseen turvallisuuteen sekä muihin yleisiin etuihin kohtuuden ja hyväksyttävyyden ylittävällä tavalla kyseisen tuotteen tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa käyttöolosuhteissa, mukaan lukien tuotteen käyttöikä ja tarvittaessa tuotteen käyttöönotto, asennus ja huoltotarpeet;

7) *riskinarvioinnilla* vaikutusten tunnistamista sekä riskien suuruuden määrittämistä ja niiden merkityksen arvioimista;

8) *talouden toimijalla* 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa ja markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja talouden toimijoita;

9) *ulkorajatarkastuksella* Tullin tekemää tarkastusta Euroopan unionin markkinoille saatettaville tuotteille markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa;

10) *vaatimustenvastaisella tuotteella* tuotetta, joka ei täytä sille 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tai sovellettavassa unionin yhdenmukaistamislainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia;

11) *vakavalla riskillä* riskin aiheuttavaa tilannetta, joka edellyttää nopeita toimenpiteitä ja jatkotoimia, myös tapauksissa, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi;

12) *verkkorajapinnalla* mitä tahansa talouden toimijan käyttämää tai hänen puolestaan käytettyä ohjelmaa, mukaan lukien verkkosivustot tai niiden osa tai sovellus, jonka avulla talouden toimijan tuotteet ovat loppukäyttäjän saatavilla.

4 §

Valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen.

Tulli toimii markkinavalvonta-asetuksen 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ulkoraja-tarkastuksista vastaavana viranomaisena sekä valvoo 23 §:ssä tarkoitettua maastavienti-kiellon ja 25 §:ssä tarkoitettua hävittämismääräyksen noudattamista ulkorajalla.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Säteilyturvakeskus on tässä laissa tarkoi-tettu markkinavalvontaviranomainen säteilylaissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ilmailulaissa, ajoneuvolaissa, ympäristönsuo-jelulain 24 a §:n 3 momentissa, huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista an-netussa laissa, sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ja laivavarustelaissa tar-koitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Suomen ympäristökeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen ympäristönsuojelulain 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tuotteiden ja EU-ympäristömerkistä annetussa laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on tässä laissa tarkoitettu markkinavalvontaviranomainen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvonta-virasto ja kunnat alueellaan ovat tässä laissa tarkoitettuja markkinavalvontaviranomaisia tupakkalain osalta.

5 §

Yhteistyömenettely unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa

Markkinavalvontaviranomaisen ja Tullin yhteistyömenettelystä ja määräajoista unionin markkinoille tuotavien tuotteiden valvonnassa säädetään markkinavalvonta-asetuksen 25–28 artiklassa ja jäljempänä tässä laissa.

6 §

Tehtävien hoito ja tärkeysjärjestys

Markkinavalvontaviranomaisen on hoidettava tehtävänsä tehokkaalla ja riskinarvioin-tiin perustuen mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon markkinavalvonta-asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut tekijät.

7 §

Valvontasuunnitelma

Markkinavalvontaviranomaisen, lukuun ottamatta kuntaa, on laadittava 1 §:n 1 mo-mentissa mainittujen lakien soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvonnasta valvontasuunnitelma, jossa on otettava huomioon, mitä markkinavalvonta-asetuksen 13 artiklassa säädetään.

8 §

Viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijalta

Markkinavalvontaviranomaisella ja Tullilla on oikeus saada valvontaa varten välttämättömät tiedot talouden toimijalta. Näihin tietoihin voivat kuulua myös markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettut tiedot. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvonnan kannalta välttämättömiä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevana taikka muutoin ovat viranomaisen hallussa ollessaan salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla.

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus saada talouden toimijalta sellaiset valvontaa varten välttämättömät tiedot, joita tarvitaan verkkorajapintojen omistajien varmentamiseen.

9 §

Oikeus tehdä tarkastuksia

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus valvontaa varten päästä kaikkiin tiloihin, joissa harjoitetaan 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettua toimintaa tai säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja, ja tehdä valvonnassa tarvittavia tarkastuksia. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin tarkastuksia ei kuitenkaan saa ulottaa. Tarkastuksissa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

10 §

Oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus ottaa tuotteita tutkittavaksi, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta tarpeellista. Mitä tässä pykälässä säädetään tuotteista, sovelletaan myös tuotteista otettaviin näytteisiin ja niiden osiin.

10 a §

Oikeus hankkia tuotteita valehenkilöllisyyttä käyttäen

Markkinavalvontaviranomaisella on oikeus hankkia tuotteita tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen, jos se on tuotteen vaatimustenmukaisuuden valvonnan kannalta välttämätöntä. Mitä 10 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, sovelletaan myös, kun tuote on hankittu tutkittavaksi valehenkilöllisyyttä käyttäen.

Markkinavalvontaviranomaisen on ilmoitettava valehenkilöllisyyden käytöstä talouden toimijalle ja luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettulle rekisterinpitäjälle niin pian, kuin se on valehenkilöllisyyden käytön tarkoitusta vaarantamatta mahdollista.

17 §

Toimenpidemääräys

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitettun määräyksen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin myös 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa säädettyjen tuo-

tetta koskevien menettelyjen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, jos tuotetta koskevat menettelyt eivät ole vaatimusten mukaiset.

22 a §

Verkkorajapintaan ja verkkotunnukseen liittyvät toimivaltuudet

Jos tuote aiheuttaa vakavan riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle, omaisuudelle tai muulle 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetulle yleiselle edulle ja jos se on välttämätöntä vakavan riskin poistamiseksi, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä palveluntarjoajan poistamaan tuotteeseen viittaavaa sisältöä verkkorajapinnalta. Markkinavalvontaviranomainen voi samoin edellytyksin määrätä palveluntarjoajaa varoittamaan loppukäyttäjää selkeästi tuotteen aiheuttamasta riskistä verkkorajapintaan pääsyn yhteydessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua määräystä ei ole noudatettu, markkinavalvontaviranomainen voi määrätä:

1) palveluntarjoajan estämään pääsyn tai rajoittamaan pääsyä verkkorajapintaan taikka poistamaan verkkorajapinnan; tai

2) verkkotunnusrekisterin ylläpitäjän tai verkkotunnusvälittäjän poistamaan verkkotunnuksen käytöstä tai merkitsemään verkkotunnuksen markkinavalvontaviranomaisen nimiin.

Markkinavalvontaviranomainen voi antaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun määräyksen myös väliaikaisena. Väliaikainen määräys on voimassa, kunnes markkinavalvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Markkinavalvontaviranomaisen on ratkaistava asia kiireellisesti.

Markkinavalvontaviranomaisen on ennen 1–3 momentissa tarkoitetun määräyksen antamista varattava päätöksen saajalle sekä talouden toimijalle tilaisuus tulla kuulluiksi. Kuulemisesta voidaan poiketa väliaikaista määräystä annettaessa, jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Mitä tässä pykälässä säädetään markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista, ei koske kuntaa.

27 §

Ilmoittaminen Euroopan komissiolle

— — — — —
Lisäksi on otettava huomioon, mitä viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa Euroopan komissiolle säädetään markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklassa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 11 päivänä huhtikuuta 2022.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 1.4.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Työministeri Tuula Haatainen